

การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่)
พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีราช*
CURRICULUM EVALUATION OF CERTIFICATE PROGRAM FOR
PRACTICAL NURSING, BOROMARAJONANI COLLEGE OF
NURSING, CHAKRIRAJ

ปรียาสลิล ไชยวุฒิ

Preyasalit Chaiyawut

สไบทิพย์ เชื้อเอี่ยม

Sabaitip Cheuaiam

ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม

Duangruetai Seamkhumhom

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีราช สถาบันพระบรมราชชนก

Boromarajonani College of Nursing Chakriraj Praboromrajchanok Institute, Thailand

E-mail: duangruetai@ckr.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีราช ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลรุ่น 1 รุ่น 2 อาจารย์ ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวม 176 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านผลผลิต แบบสอบถามที่ใช้ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 หาความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.94) ด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.96) ด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.57) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.59) ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$,

* Received 6 October 2022; Revised 28 October 2022; Accepted 30 October 2022

S.D = 0.53) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลสามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลควรพัฒนานักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเนื้อหาสาระ บางรายวิชาอาจต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยต่อไป

คำสำคัญ: CIPP Model, การประเมินหลักสูตร, ผู้ช่วยพยาบาล

Abstract

The objective of this descriptive research was to conduct curriculum evaluation of the Certificate Program for Practical Nursing (New Curriculum), B.E. 2559 (2016), Boromarajonani College of Nursing, Chakriraj using the CIPP Model. The sample consisted of graduates of Certificate Program for Practical Nursing in Class 1 and Class 2, instructors and junior supervisors, totaling 176 individuals. A research instrument for data collection was a questionnaire on the assessment of Certificate Program for Practical Nursing whose content comprise four key sections: context, input, process, and output. The research instruments were examined for validity by 3 experts, the IOC values ranged from 0.67 to 1.00, and the reliability was determined through Cronbach's alpha coefficient to be 0.99. Data were analyzed using statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of this research indicated that the suitability of the context was at a high level ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.96). Overall input had the highest level of mean score ($\bar{X} = 4.66$, S.D = 0.57). Overall process had the highest level of mean score ($\bar{X} = 4.59$, S.D = 0.59). Overall output had the highest level of mean score ($\bar{X} = 4.73$, S.D = 0.53). Overall suitability of Certificate Program for Practical Nursing was at a high level ($\bar{X} = 4.12$, S.D = 0.94). The findings of this research indicated that the Certificate Program for Practical Nursing could enhance students' knowledge and capability in practices. However, to achieve greater efficient implementation of the Certificate Program for Practical Nursing, it is imperative to develop students, instructors, factors that support better learning. Furthermore, the content of some courses might need to be modified to keep up with the changes and in accordance with the current situation under

empirical evidence so that learners can apply them in the care of patients in the future.

Keyword: CIPP Model, Curriculum Evaluation, Practical Nursing

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทำให้การดำรงชีวิตมีความสะดวกสบาย แต่ขณะเดียวกันก็สร้างปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพตามมา ทั้งปัญหาจากการจราจร ปัญหามลภาวะ รวมไปถึงปัญหาที่เกิดจากการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้การเจ็บป่วยและเสียชีวิตเปลี่ยนจากกลุ่มโรคติดต่อมาเป็นกลุ่มโรคไม่ติดต่อมากขึ้น (สุปราณี สิทธิกานต์ และดารุณี จงอุดมการณ์, 2563) สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังกลายเป็นปัญหาทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (วัลลภา อันดารา, 2561) นอกจากการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังพบว่าประชาชนมีอายุยืนยาวขึ้นจากความก้าวหน้าทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข ส่งผลให้จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ในปี 2563 ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 66.19 ล้านคน เป็นวัยสูงอายุ 12 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด เมื่อเทียบอัตราส่วนจะพบว่าสัดส่วนผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 20 และอีก 20 ปีข้างหน้า สัดส่วนประชากรสูงอายุจะสูงขึ้นถึงร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ (รติมา คชนันทน์, 2561); (วัชรภรณ์ ชิวโคภิชฐ, 2562); (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562) การก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางระบาดวิทยาที่ประชาชนมีแนวโน้มเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และความเจ็บป่วยเรื้อรัง รวมทั้งปัญหาความเสื่อมของร่างกายทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน (วิพรรณ ประจวบเหมาะ, 2556) ส่งผลให้จำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงมีสัดส่วนสูงขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพของประเทศเพิ่มมากขึ้น แม้จะเพิ่มอัตราการผลิตอย่างต่อเนื่อง แต่พบว่ายังไม่เพียงพอ (กฤษฎา แสงวดี และคณะ, 2562); (วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษฎา แสงวดี, 2555); (สภากาชาดไทย, 2561); (อรุณรัตน์ คันทา, 2557) จากรายงานการขึ้นทะเบียน ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ ปี 2560 ประเทศไทยมีพยาบาลวิชาชีพ 191,575 คน เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนต่อประชากรเท่ากับ 1:407 ในแต่ละปีกระทรวงสาธารณสุขมีแผนรับผู้จบการศึกษาเข้าทำงานเฉลี่ย 10,316 คน แต่มีตำแหน่งข้าราชการที่จะรองรับเพียง 5,932 อัตรา ทำให้ปัญหาความขาดแคลนกำลังคนยังคงอยู่ อย่างไรก็ตาม เพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลน และแบ่งเบาภาระงานที่ไม่จำเป็นต้องทำโดยพยาบาลวิชาชีพ กระทรวงสาธารณสุข จึงรับผู้ช่วยพยาบาลเข้ามาร่วมทีมทำงานด้วย (กฤษฎา แสงวดี และคณะ, 2562)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพ เล็งเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร

ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนการเจ็บป่วยในระยะสุดท้ายเพิ่มมากขึ้น การผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการด้านสุขภาพนั้น พบว่า ยังไม่เพียงพอ วิทยาลัยฯ จึงนำเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการพยาบาลของ วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษฎา แสงวดี มาดำเนินการโดยสนับสนุนการผลิตหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปี (วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษฎา แสงวดี, 2555) นับว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการการให้บริการด้านสุขภาพที่เพียงพอ ผู้ช่วยพยาบาลเป็นบุคลากรในทีมการพยาบาลที่ช่วยทำการพยาบาลผู้ป่วยที่มีอาการในระยะที่ไม่รุนแรง หรือระยะที่ไม่เป็นอันตราย ปฏิบัติการการพยาบาลที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ตามที่พยาบาลมอบหมาย ประกอบด้วย การดูแลผู้ที่ต้องพึ่งพิงเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลือบุคคลตามความต้องการขั้นพื้นฐานในกิจวัตรประจำวัน ป้องกันภาวะแทรกซ้อน และอันตรายต่าง ๆ สังเกตอาการ วัดสัญญาณชีพ และบันทึกติดตามความเปลี่ยนแปลงของอาการ และอาการแสดงของโรค ช่วยเหลือในการตรวจและการรักษาพยาบาลต่าง ๆ จัดเตรียมอุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้การฟื้นฟูสภาพตามแผนการรักษาพยาบาล สามารถช่วยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ในการดูแลบุคคลทั้งในสถานพยาบาล ขณะอยู่บ้าน และในชุมชน เพื่อให้บุคคลทั้งที่มีภาวะสุขภาพดี หรือเจ็บป่วยด้วยโรคที่ไม่รุนแรง ไม่ซับซ้อน สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขตามบริบทความต่างระหว่างบุคคลของชีวิต โดยประชาชนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเสมอภาคการปฏิบัติงานของผู้ช่วยพยาบาลเป็นการช่วยงานด้านพยาบาลได้ในระดับหนึ่ง ทำให้พยาบาลวิชาชีพสามารถจัดการบริหารเวลาในการให้การดูแลผู้ป่วยที่มีความซับซ้อนได้มากขึ้น

หลักสูตรถือว่ามีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างไรก็ตามหลักสูตรที่สร้างขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อาจมีความเหมาะสมกับสภาพของสังคมในเวลานั้น ต่อมาเวลาผ่านไปสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อหลักสูตรในช่วงเวลาใหม่ได้ (สมทรง สุภาพ, 2565) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช ตระหนักถึงพันธกิจในการผลิตบุคลากรทางด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินการหลักสูตร ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับนำมาใช้ในการดำเนินการหลักสูตร อัตรากำลังบุคลากร งบประมาณและแหล่งทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เวลา รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน ด้านกระบวนการ (Process) ประเมินเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของหลักสูตร ตลอดจนการนำปัจจัยนำเข้ามาใช้อย่างเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ และด้านผลผลิต

(Product) เป็นการประเมินผลที่ได้รับว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และผู้สำเร็จหลักสูตรมีความรู้ความสามารถในทักษะปฏิบัติการพยาบาลตามที่สภาการพยาบาลกำหนดไปประยุกต์ใช้ในการดูแลประชาชนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลรุ่น 1 และรุ่น 2 จำนวน 120 คน อาจารย์พยาบาล จำนวน 28 คน ผู้บังคับบัญชาาระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 28 คน รวมจำนวน 176 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย:

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล และผู้บริหารระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนประกอบของแบบประเมินประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านบริบท ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 3 โครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 4 เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร จำนวน 72 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ตอนที่ 1 อาจารย์ จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 นักศึกษา จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านกระบวนการ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การบริหารหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 3 การวัดประเมินผล จำนวน 6 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ด้านผลผลิต ประกอบด้วย ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

การแปลผล ใช้คะแนนเฉลี่ยตามจุดกึ่งกลาง (Midpoint) ของช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.99

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมจากคณะกรรมการประเมินงานวิจัยด้านจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช หมายเลขข้อเสนอการวิจัย 100/2563 ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และประโยชน์การวิจัยการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับการนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมพร้อมทั้งตอบข้อสงสัยของผู้เข้าร่วมวิจัยและสิทธิการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยก่อนที่จะลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากคณะผู้วิจัยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช แล้ว คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช รุ่นที่ 1 และ 2 อาจารย์ผู้สอน ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ระหว่างเดือนตุลาคม 2563 - กุมภาพันธ์ 2564 โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมพร้อมทั้งตอบข้อสงสัยของผู้เข้าร่วมวิจัย รวมทั้งขอความยินยอมจากอาจารย์ ศิษย์เก่า และผู้บังคับบัญชาระดับต้นก่อนทำการเก็บข้อมูลโดยให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยหลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาให้คะแนนตามที่กำหนดแล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใน 4 องค์ประกอบตามรูปแบบ CIPP model คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 93.33 และเพศชาย ร้อยละ 6.67 มีอายุในช่วง 18 - 27 ปี ร้อยละ 42.50 รองลงมาคือ 28 - 37 ปี ร้อยละ 36.67 ส่วนอาจารย์พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.71 และเพศชาย ร้อยละ 14.29 มีอายุมากกว่า 41 ปี ร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ 32 - 41 ปี ร้อยละ 21.43 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 96.43 ประสบการณ์การสอนมากที่สุดคือ 1 - 10 ปี และ มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 42.86 และในส่วนของผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.43 และเพศชาย ร้อยละ 3.57 มีอายุมากกว่า 47 ปี ร้อยละ 82.14 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 25 ปี ร้อยละ 82.14 รองลงมาคือ 10 - 15 ปี ร้อยละ 10.71

บริบทโดยรวมของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.96) โดยด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.65) ส่วนเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 1.00) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของคะแนนความคิดเห็นด้านบริบทของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาระดับต้น ของผู้สำเร็จการศึกษา (n = 176 คน)

บริบท	ผู้สำเร็จการศึกษา		อาจารย์		ผู้บังคับบัญชา ระดับต้น		รวม		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.37	0.63	4.54	0.57	4.00	0.72	4.34	0.65	มาก
โครงสร้างของหลักสูตร	4.20	0.72	4.51	0.61	3.84	0.79	4.19	0.74	มาก
เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร	3.53	0.97	4.29	0.79	3.37	1.03	3.63	1.00	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	3.75	0.95	4.36	0.75	3.53	0.99	3.81	0.96	มาก

ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D = 0.57) โดยด้านอาจารย์มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D = 0.56) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของคะแนนความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา (n = 176 คน)

ปัจจัยนำเข้า	ผู้สำเร็จการศึกษา		อาจารย์		ผู้บังคับบัญชา ระดับต้น		รวม		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านอาจารย์	4.64	0.59	4.77	0.50	4.75	0.46	4.68	0.56	มากที่สุด
ด้านนักศึกษา	4.63	0.59	4.77	0.46	4.69	0.50	4.66	0.56	มากที่สุด
ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.63	0.59	4.77	0.46	4.70	0.57	4.65	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.61	0.60	4.77	0.46	4.71	0.51	4.66	0.57	มากที่สุด

กระบวนการของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D = 0.59) โดยด้านการบริหารหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D = 0.14) ส่วนด้านวัดประเมินผลมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D = 0.64) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของคะแนนความคิดเห็นด้านกระบวนการของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา (n = 176 คน)

กระบวนการ	ผู้สำเร็จการศึกษา		อาจารย์		ผู้บังคับบัญชา ระดับต้น		รวม		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การบริหารหลักสูตร	4.98	0.13	5.00	0.00	4.95	0.23	4.98	0.14	มากที่สุด
การจัดการเรียนการสอน	4.32	0.65	4.54	0.57	4.43	0.59	4.37	0.63	มาก
การวัดประเมินผล	4.29	0.66	4.54	0.57	4.42	0.56	4.35	0.64	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.56	0.62	4.71	0.50	4.62	0.54	4.59	0.59	มากที่สุด

ผลผลิตของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D = 0.53) โดยด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D = 0.40) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของคะแนนความคิดเห็นด้านผลผลิตของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา (n = 176 คน)

ผลผลิต	ผู้สำเร็จการศึกษา		อาจารย์		ผู้บังคับบัญชา ระดับต้น		รวม		ระดับ ความ เหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคุณลักษณะทั่วไป	4.37	0.66	4.45	0.60	4.46	0.57	4.40	0.64	มาก
คุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ตามระเบียบกระทรวง สาธารณสุข	4.89	0.36	4.81	0.47	4.83	0.47	4.87	0.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.74	0.43	4.71	0.54	4.72	0.43	4.73	0.53	มากที่สุด

ความเหมาะสมของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลตามรูปแบบ CIPP Model โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D = 0.94) โดยด้านผลผลิตมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D = 0.53) ส่วนด้านบริบทมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.96) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล โดยรวมและรายด้านตามรูปแบบ CIPP Model ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา (n = 176 คน)

หัวข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
บริบท	3.81	0.96	มาก
ปัจจัยนำเข้า	4.66	0.57	มากที่สุด
กระบวนการ	4.59	0.59	มากที่สุด
ผลผลิต	4.73	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.12	0.94	มาก

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล โดยแยกเป็นรายด้านตามรูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า ความคิดเห็นด้านบริบทโดยรวมของหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.1 บริบทเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นๆ เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรสามารถพัฒนาให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อการดูแลช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในทุกรายวิชา ส่งผลให้นักศึกษามีความตระหนักในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ สร้อยเงิน และคณะ ที่ศึกษาติดตามคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2539) ด้านความสามารถในการช่วยงานพยาบาลในขอบเขตผู้ช่วยพยาบาล และด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดี ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ อยู่ในระดับดี ซึ่งเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาประเด็นทางจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการพยาบาลและบริการสุขภาพ ประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิต ความมีสุขภาพดีและความผาสุกของเพื่อนมนุษย์ (วราภรณ์ สร้อยเงิน และคณะ, 2556)และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุขัญญญา มูลจันทิ และปาริชาติ จันทนพ ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้ช่วยพยาบาลต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2556 ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ พบว่า ผู้ช่วยพยาบาลที่สำเร็จการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในเกียรติ ศักดิ์ศรี คุณค่าของความเป็นมนุษย์ เคารพในสิทธิผู้ป่วยและผู้ร่วมงานมากที่สุด (สุขัญญญา มูลจันทิ และปาริชาติ จันทนพ, 2563) อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าการติดตามและบันทึกการเปลี่ยนแปลงอาการและอาการแสดงของโรคได้ตามที่พยาบาลวิชาชีพมอบหมาย มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมน้อยที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลเป็นหลักสูตรระยะสั้นเน้นการผลิตเพื่อช่วยงานพยาบาล อาจไม่ได้เน้นในเรื่องของความสามารถในการติดตามและบันทึกการเปลี่ยนแปลงอาการและอาการแสดงของโรคซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับพยาธิสรีรวิทยา ความสามารถในการนำความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานย่อมทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะงานบริการทางการแพทย์มีความซับซ้อนและพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานอยู่เสมอ (สมฤทัย เพชรประยูร และคณะ, 2557)

1.2 บริบทเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช ได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 36 หน่วยกิต รวมทั้งหมด 18 วิชา แบ่งเป็น 3 หมวด ประกอบด้วย

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 6 หน่วยกิต 2) หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 28 หน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎี 18 หน่วยกิต รายวิชาภาคปฏิบัติ 10 หน่วยกิต 3) หมวดวิชาเลือก จำนวน 2 หน่วยกิต ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาการพยาบาล และได้รับการรับรองหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 มาตรา 8(4) (พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์, 2528); (พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์, 2540) เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2559 (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช, 2559)

1.3 บริบทเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช ทั้งนี้เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรทุกรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้ผ่านการพิจารณาและรับรองจากสภาการพยาบาล ประกอบด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษและศัพท์ทางการแพทย์, วิชาพัฒนาการตามวัยกับความต้องการของมนุษย์, วิชาการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมในการให้บริการสุขภาพ ซึ่งเนื้อหาสาระในหมวดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการเข้าใจมนุษย์ สังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการดูแล 2) หมวดวิชาเฉพาะ ได้แก่ วิชาหลักกฎหมายขอบเขตและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน, วิชาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม, วิชาการระบบการจัดการอาหารสำหรับผู้ป่วย, วิชาเทคนิคการช่วยเหลือดูแลบุคคลขั้นพื้นฐาน, วิชาการระบบการทำงานหน่วยบริการสุขภาพและการบำรุงรักษาอุปกรณ์ทางการแพทย์และการพยาบาล, วิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาเบื้องต้น, วิชาการช่วยเหลือดูแลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ, วิชาการอภิบาลทารกและช่วยเหลือดูแลเด็ก, วิชาการช่วยเหลือดูแลสุขภาพบุคคลที่บ้านและในชุมชน, วิชาการช่วยเหลือดูแลบุคคลด้านสุขภาพจิต, วิชาปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลบุคคลขั้นพื้นฐาน, วิชาปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ, วิชาปฏิบัติการอภิบาลทารกและช่วยเหลือดูแลเด็ก, วิชาปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลสุขภาพบุคคลที่บ้านและในชุมชน 3) หมวดวิชาเลือก เลือกวิชาใดวิชาหนึ่ง ได้แก่ วิชาปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลสุขภาพบุคคลในสถานพยาบาล, วิชาปฏิบัติการช่วยเหลือดูแลสุขภาพบุคคลในชุมชน (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช, 2559)

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.1 ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน มีทักษะและความรู้ความสามารถในการสอนและถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอนเนื้อหา ตรงตามวัตถุประสงค์รายวิชาสอนครบถ้วนตามระยะเวลาที่หน่วยกิต

กำหนด สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช มีการควบคุมคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนตั้งแต่การคัดเลือกอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ทางการพยาบาล อาจารย์ทุกคนผ่านการอบรมหลักสูตรการสอนทางการพยาบาลจากสถาบันที่สภาการพยาบาลให้การเห็นชอบ ดังนั้น อาจารย์จึงมีความเชี่ยวชาญทั้งการสอนและการปฏิบัติการพยาบาล สามารถนำความรู้มาจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้นำความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ อนัญญา คูอาริยะกุล และคณะ ศึกษาการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์ พบว่า อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนมากและมีวิธีการสอนที่หลากหลายทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น (อนัญญา คูอาริยะกุล และคณะ, 2560)

2.2. ปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษา พบว่า การกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาหลักเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาตามเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลให้การรับรองไว้ในหลักสูตร โดยมีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ แต่ไม่ได้กำหนดผู้ที่จบการศึกษาที่จบเฉพาะสายวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ และจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษา จึงพบว่ายังมีความแตกต่างของผู้เรียน เช่น ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและเทียบเท่าตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังมีกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงพยาบาลมาก่อน ทำให้ประสบการณ์แตกต่างกันแต่อย่างไรก็ตามพบว่า เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วนักศึกษาสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ กล่าวคือกล้าแสดงออก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เสียสละ อดทน และมีระเบียบวินัย รักและภูมิใจในอาชีพ อธิบายได้ว่าคุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้ช่วยพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญภาศ ศรีสุขโกศลสิน ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะของผู้ช่วยพยาบาล โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ผู้ช่วยพยาบาลควรมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน ตรงต่อเวลา สามารถทำงานเป็นทีมได้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (กัญญภาศ ศรีสุขโกศลสิน, 2557)

2.3. ปัจจัยนำเข้าด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการมีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และระบบสารสนเทศที่เพียงพอและเอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีนี จักรีรัช มีคณะกรรมการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทีมดำเนินงานในการวิเคราะห์ และวางแผนการใช้งบประมาณ/ทรัพยากรร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้วิทยาลัยมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอ พร้อมใช้ และจัดให้มีเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนดูแลห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นักศึกษาและอาจารย์สามารถใช้บริการ ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้

ทั้งในและนอกเวลา มีระเบียบการใช้ห้องที่ชัดเจน ส่วนห้องสมุดมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนอกเวลา ราชการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ตั้งแต่เวลา 16.30 - 20.00 น. และในวันเสาร์หากต้องการใช้ห้องสมุดก็สามารถแจ้งหน่วยงานวิทยบริการทราบเพื่อดำเนินการตามระบบและเปิดให้บริการเวลา 09.00 - 12.00 น. เป็นการอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถยืม-คืนหนังสือ และใช้บริการห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าได้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช, 2564)

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ความคิดเห็นด้านกระบวนการของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.1. การบริหารหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตร รวมทั้งปฏิทินการศึกษาและโปรแกรมการศึกษาแต่ละภาคการศึกษาอย่างชัดเจน รายวิชาที่เรียนมีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในการทำงาน หลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์แต่ยังคงไว้ซึ่งมาตรฐานของหลักสูตร ตามเกณฑ์การรับรองของสภาการพยาบาล

3.2. การจัดการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และผ่านการอบรมด้านการเรียนการสอนทางการพยาบาล รวมทั้งวิทยาลัยจัดให้นักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์ทุกคนในแต่ละปี ทำให้อาจารย์ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนยังได้มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

3.3. การวัดประเมินผล มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ในแต่ละรายวิชามีการกำหนดสัดส่วนคะแนนอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลโดยใช้ระเบียบเดียวกันทุกวิชา มีหน่วยหลักสูตรคุณภาพการศึกษาและบริการการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของการวัดและประเมินผลร่วมกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องซึ่งดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่พบข้อร้องเรียนจากการวัดและประเมินผล

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ความคิดเห็นด้านผลผลิต ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล อาจารย์ผู้สอน และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.1. คุณลักษณะทั่วไป มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด การรับผิดชอบตนเองและหน้าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รวมทั้งมีน้ำใจ เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นแม้ไม่ได้ร้องขอ ทำให้สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิตผู้ช่วยพยาบาลที่มีเจตคติอันดีในการดูแลผู้ป่วย

4.2 คุณลักษณะเชิงวิชาชีพตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการดูแลช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวัน และความสบายของผู้ป่วย มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยพยาบาลเป็นการดูแลช่วยเหลือด้านกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยที่ต้องดูแลทุกวัน ในด้านการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค การทำความสะอาดและจัดสิ่งแวดล้อมของผู้ป่วย และอุปกรณ์ทางการแพทย์และการพยาบาล การวัดสัญญาณชีพ การชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงการเก็บและตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ วราภรณ์ สร้อยเงิน และคณะ ส่วนการช่วยรับผู้ป่วยที่ผ่านการกลั่นกรองและวินิจฉัยแยกประเภทแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจากอาการของโรคและภาวะของผู้ป่วยแต่ละรายต้องอาศัยความรู้อย่างลึกซึ้ง มีความสามารถและมีประสบการณ์โดยตรง ซึ่งเกินความสามารถและขอบเขตในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยพยาบาล อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คะแนนประเมินต่ำ (วราภรณ์ สร้อยเงิน และคณะ, 2556)

5. ผลการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จักรีรัช โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลผลิตมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงว่าหลักสูตรสามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถปฏิบัติงานได้ มีคุณธรรม จริยธรรมตรงกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ สุชัยญญา มุลจันที และปาริชาติ จันทนพ ที่พบว่า วิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับคุณธรรมและจริยธรรมในทุกรายวิชา ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตระหนักในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพผู้ช่วยพยาบาล เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าวิทยาลัยพยาบาลตำรวจผลิตผู้ช่วยพยาบาลที่มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานได้ (สุชัยญญา มุลจันที และปาริชาติ จันทนพ, 2563) อย่างไรก็ตามเพื่อให้การดำเนินงานหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีนี จักรีรัช มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรพัฒนานักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเนื้อหาสาระบางรายวิชา อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล พ.ศ. 2564 ดังนี้ 1) การศึกษาในหลักสูตรควรให้ความรู้เพิ่มในเรื่องติดตามและบันทึกการเปลี่ยนแปลงอาการและอาการแสดงของโรคได้ตามที่พยาบาลวิชาชีพมอบหมาย รวมทั้งการช่วยรับผู้ป่วยที่ผ่านการกลั่นกรองและวินิจฉัยแยกประเภทแล้ว เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์และสามารถประเมินอาการเปลี่ยนแปลงของ

ผู้ป่วยได้ 2) การศึกษาในหลักสูตรควรมีวิธีการสอนที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักศึกษาสามารถ นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง รู้จักการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการทำงาน สำหรับ ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) ควรวิจัย ติดตามคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกรุ่น หลังสำเร็จการศึกษาไปแล้ว 1 ปี เพื่อติดตาม ความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษารวมทั้งศึกษาผลกระทบของหลักสูตรต่อสังคม และ 2) ควรศึกษาสมรรถนะของผู้ช่วยพยาบาล เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตร รายวิชารวมทั้งกิจกรรม เสริมหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสมรรถนะซึ่งมีผลต่อคุณลักษณะของผู้ช่วยพยาบาลที่ สังคมต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดา แสงวดี และคณะ. (2562). แผนปฏิรูปกำลังคนและภารกิจบริการด้านสุขภาพของ กระทรวง . นนทบุรี: สำนักพิมพ์สื่อดิจิทัล จำกัด.
- กัญญาภักดิ์ ศรีสุขโกศลสิน. (2557). การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะของผู้ช่วยพยาบาล โรงเรียน ผู้ช่วยพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล. ใน วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์. (2528). พระราชบัญญัติวิชาชีพการ พยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2528 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/>
- _____. (2540). พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540. เรียกใช้เมื่อ 13 มิถุนายน 2540 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C730/%C730-20-9999-update.htm>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2562). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561. นครปฐม: บริษัทพรินเตอร์ จำกัด.
- รติมา คชนันท์. (2561). สังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 มิถุนายน 2563 จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/jul2561-1.pdf
- วรารณ สร้อยเงิน และคณะ. (2556). การติดตามคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลโดยการประเมินตนเองและ ผู้บังคับบัญชา. วารสารพยาบาลศิริราช, 6(1), 1-13.
- วัชรารณ ชิวโคภิชฐ. (2562). สังคมผู้สูงอายุ: ปัจจัยการตลาดที่เปลี่ยนไป. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 6(1), 38-54.

- วัลลภา อันดารา. (2561). การศึกษาภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในชุมชนบ้านเอื้ออาทรบางเขน (คลองถนน). วารสารแพทยนาวิ, 45(1), 121-138.
- วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษดา แสงวดี. (2555). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย. วารสารสภาการพยาบาล, 27(1), 5-12.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. (2559). หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรใหม่) พ.ศ. 2559. ราชบุรี. ราชบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช.
- _____. (2564). รายงานผลการดำเนินงาน (มคอ.7) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2561) ประจำปีการศึกษา 2563. ราชบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ. (2556). รายงานประจำปีสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2555. นนทบุรี: บริษัทเอสเอส พลัส มีเดีย จำกัด.
- สภาการพยาบาล. (2561). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง นโยบายสภาการพยาบาลเกี่ยวกับกำลังคนในทีมการพยาบาล. เรียกใช้เมื่อ 1 มิถุนายน 2563 จาก [https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/003\(1\).pdf](https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/003(1).pdf)
- สมทรง สุภาพ. (2565). รูปแบบเพื่อประเมินหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพัฒนาจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 33(1), 1-14.
- สมฤทัย เพชรประยูร และคณะ. (2557). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553 โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารพยาบาลศิริราช, 7(2), 1-14.
- สุชัยญญา มูลจันทิ และปาริชาติ จันทนพ. (2563). ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ. 2556 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ. วารสารพยาบาลตำรวจ, 12(1), 138-147.
- สุปราณี สิทธิกันต์ และดารุณี จงอุดมการณ์. (2563). อุปสรรคในการเข้าถึงบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ ของผู้มีรายได้น้อยในชุมชนเมือง: การศึกษาเชิงคุณภาพ. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, 43(1), 19-29.
- อนัญญา คูอาริยะกุล และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตถ์. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุดรดิตถ์, 9(1), 44-58.
- อรุณรัตน์ คันทา. (2557). ผลกระทบและทางออกของการขาดแคลนกำลังคนทางการพยาบาลในประเทศไทย. วารสารพยาบาลศาสตร์, 32(1), 81-90.